

Nr 287.

Av herrar **Ward** och **Bergström**, om *avveckling av informationsstyrelsen.*

Det kan inte förnekas, att det på sin tid anfördes goda skäl för att en statens informationsstyrelse skulle inrättas. Vårt folk hade ställts inför problem och förhållanden av synnerligen svårbedömlig art, och det kunde därför vara av största värde att förfoga över ett centralt verksamt informationsorgan. Tidningar och allmänhet skulle tack vare detta organ snabbt kunna vinna kännedom om skilda förhållanden och erhålla sakkunnig ledning när det gällde att bedöma inträffade händelser eller av myndigheterna vidtagna åtgärder. Och myndigheterna skulle i sin tur genom informationsstyrelsen kunna få del av de önsknings- och synpunkter, som gjorde sig gällande inom allmänheten. Ömsesidig information var nödvändig i det av kriget uppkomna läget, och det föreföll så naturligt och riktigt att informationen koncentrerades till en enda institution i stället för att vara splittrad på skilda organ.

Med den erfarenhet om informationsstyrelsens verksamhet, som man nu förfogar över, torde det emellertid inte vara någon överdrift att säga, att de i begynnelsen närda förhoppningarna visat sig vara i hög grad överdrivna. Naturligtvis har informationsstyrelsen och dess verksamhet haft en viss betydelse, men denna står ingalunda i önskad proportion till de stora kostnader, som nedlagts på den centraliserade informationsverksamheten. De uppgifter av skilda slag, som informationsstyrelsen förmedlat till pressen, ofta i syfte att förebygga publicitet, hade lika snabbt kunnat expedieras från den för de olika ärendena närmast intresserade myndigheten. Till belysning härav kan anföras, att de hänvändelser, som informationsstyrelsen gjort till pressen, i mycket stor utsträckning skett å utrikesdepartementets vägnar. Men förhållandet är ju det, att detta departement sedan åtskilliga år förfogar över en egen pressbyrå, genom vilken departementet givetvis bör kunna direkt kommunicera med tidningarna i stället för att ta omvägen över informationsstyrelsen.

I sammanhanget bör för övrigt antecknas, att även andra statsinstitutioner, såväl permanenta som kristidsorganiserade, lagt sig ombord med egen press-tjänst, och förklaringen härtill torde bland annat vara, att man kommit till den erfarenheten att man är bättre betjänt med denna anordning än att anlita informationsstyrelsen. Det dubbla systemet måste emellertid enligt sakens natur bli onödigt penningsslukande, och därför anmäler sig med ständigt ökad styrka spörsmålet, om det inte nu är högt på tiden att genomföra en rationell

förenkling. Den naturligaste åtgärden härvidlag synes onekligen vara att med det snaraste avveckla statens informationsstyrelse. Denna har inte tagits i anspråk i den utsträckning, som de flesta väl tänkte sig när den inrättades, och den har heller inte i övrigt vare sig kvantitativt eller kvalitativt visat sig i stånd att svara för tillfredsställande information. Fråga är för övrigt, om inte vissa missgrepp från informationsstyrelsens eller enskilda dess tjänstemäns sida varit ägnade att betänkligt minska den auktoritet, som en institution av informationsstyrelsens karaktär självfallet bör vara utrustad med.

Den som något försökt sätta sig in i informationsstyrelsens byråarbete måste vidare ifrågasätta, om inte en del tämligen onödigt arbete utföres. Sålunda kan man med skäl undra, om exempelvis de utdrag ur tidningarnas politiska artiklar och nyhetsmaterial, som sammanställas och distribueras och som utan tveivel draga betydande kostnader, fylla något verkligt praktiskt behov. Skulle de vara avsedda för tidningsmän, riksdagsmän och andra utanför förvaltningen, måste det sägas, att de äro fullkomligt meningslösa. Nu lär deras tillkomst emellertid närmast förklaras så, att det för de olika departementens och verkens tjänstemän kan vara förmånligt att få en koncentrerad bild av pressdiskussionen. Och detta syfte kan ju vara respektabelt. Men sannolikt lever inte verkens personal i en så besvärande isolering, att den inte på samma sätt som den stora allmänheten är i stånd att följa den offentliga diskussionen. Någon större förlust skulle sålunda kommunikationen mellan allmänhet och förvaltning inte lida, om detta klipp- och kopieringsarbete upphörde. Och detta är endast ett exempel. Även andra skulle säkert kunna anföras.

Det förefaller som om man för närvarande vill fästa en alldeles särskild vikt vid den av informationsstyrelsen utgivna publikationen *Från departement och nämnder*. Och det skall villigt erkännas, att denna skrift är synnerligen värdefull i den mån den finner intresserade läsare. För att utge en tryckt redogörelse för skilda angelägenheter inom i första hand den aktuella krisregleringens område och sakkunnigt kommentera lägen och åtgärder kan emellertid inte en så vidlyftig organisation som informationsstyrelsen vara erforderlig. Vidare hänvisas det understundom till den betydelse det har, att informationsstyrelsen allt emellanåt anordnar informationsdagar för pressrepresentanter och andra, men dessa informationstillfällen behöva ju inte gå förlorade därför att informationsstyrelsen försvinner. Det vanligaste torde vara att det är utrikesministern och folkhushållningsministern, som svara för huvudpunkterna på dessa informationsdagens program, och det vill förefalla som om det vore en tämligen enkel sak att upprätthålla denna form av information, så länge den behövs, genom direkt överenskommelse departementscheferna emellan. Det borde i varje fall inte vara svårare att på angivet sätt ordna denna angelägenhet än det är för utrikesdepartementet att utan medverkan från informationsstyrelsen inbjuda till information i aktuella utrikespolitiska frågor. Denna metod tillämpas nämligen av nämnda departement alldeles oberoende av den informationsverksamhet av nu angivet slag, som formellt har informationsstyrelsen

till arrangör. Likaså bör den s. k. folkberedskapen kunna verka utan anslutning till den i övrigt ur nyttosynpunkt tvivelaktiga organisation, som kallas statens informationsstyrelse.

För övrigt närma vi oss väl nu med stora steg den tid då skilda krisorgan kunna börja syssla med sina egna avvecklingsproblem. Och en god början bör göras just i fråga om informationsstyrelsen. Den fyller inte något ofrånkomligt behov, vissa dess uppgifter kunna med fördel, inte minst ur ekonomisk synpunkt, helt övertagas av ordinarie institutioner, och vissa andra kan statslivet utan saknad avstå ifrån. Någon verkligt stark och avgörande motivering för anslag av tillhoppa 300 000 kronor per år till den centrala informationsverksamheten under informationsstyrelsens egid kan knappast anföras, och därför syns det naturligt, att man bör inrikta sig på att med det snaraste få denna organisation avvecklad. Naturligtvis måste avvecklingen ta sin tid. Bland annat av hänsyn till de anställda och till vissa fasta kostnader torde det inte vara möjligt att beskära det av utrikesministern för nästa budgetår äskade anslaget till informationsstyrelsen. Men under budgetåret i fråga böra sådana åtgärder i avvecklingssyfte kunna vidtagas, att informationsstyrelsens verksamhet kan upphöra med utgången av budgetåret 1944/45. Därför hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av de i tredje huvudtiteln upptagna anslagen till statens informationsstyrelse måtte uttala, att åtgärder vidtagas, som göra det möjligt att senast vid utgången av budgetåret 1944/45 helt avveckla informationsstyrelsen och dess organisation.

Stockholm den 21 januari 1944.

Karl Ward.

Karl Bergström.